

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2713/2025

Zagreb, 24. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Trećem vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Dražen Bošnjaković, predsjednik Vijeća, te sutkinje Sanja Bezbradica Jelavić i Maša Marochini Zrinski, članice Vijeća, odlučujući u izbornom sporu o žalbi Katarine Jukić Jakopič, kandidatkinje za izbor za gradonačelnicu Grada Pule-Pola i nositeljice kandidacijske liste za Gradsko vijeće Grada Pule-Pola, na sjednici održanoj 24. svibnja 2025. jednoglasno je donio

O D L U K U

Odbija se kao neosnovana žalba Katarine Jukić Jakopič, kandidatkinje za izbor za gradonačelnicu Grada Pule-Pola i nositeljice kandidacijske liste za Gradsko vijeće Grada Pule-Pola, izjavljena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Istarske županije klasa: 012-05/25-01/1, ur. broj: 0-25-81 od 22. svibnja 2025.

O b r a z l o ž e n j e

1. Katarina Jukić Jakopič, kandidatkinja za izbor za gradonačelnika/cu Grada Pule-Pola i nositeljica kandidacijske liste za Gradsko vijeće Grada Pule-Pola (u daljnjem tekstu: žaliteljica), izjavila je 23. svibnja 2025. žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Istarske županije (u daljnjem tekstu: ŽIP) klasa: 012-05/25-01/1, ur. broj: 0-25-81 od 22. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje).

2. Osporenim rješenjem odbijen je kao neosnovan prigovor žaliteljice sa zahtjevom za uvid u izborni materijal za izbor gradonačelnika/ce Grada Pule-Pola i izbor članova Gradskog vijeća Grada Pule-Pola.

Mjerodavni dio osporenog rješenja glasi:

"Pravo promatranja izbora uređeno je odredbama čl. 118. do 125. Zakona o lokalnim izborima. Prema odredbi čl. 118. st. 2. tog Zakona pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal. U stavku 1. tog članka propisano je tko ima pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela.

U čl. 119. st. 3. Zakona o lokalnim izborima propisano je da kandidat na izborima ne može biti promatrač na izborima za koje je kandidat. Iz navedene odredbe proizlazi da

podnositeljica prigovora kao kandidatkinja za gradonačelnika/cu i nositeljica liste nema pravo na promatranje izbora pa tako ni uvida u izborni materijal.

U vezi iznesenog utvrđenja da podnositeljica prigovora nije ovlaštena zahtijevati uvid u izborni materijal valja nadodati da ona ni ne obrazlaže zašto zahtijeva uvid u izborni materijal, već paušalno prigovara utvrđenim glasovima i zahtijeva provjeru izbornog materijala.

Odlučujući o prigovoru, Županijsko izborno povjerenstvo Istarske županije je izvršilo uvid u zapisnike o radu biračkih odbora ... za sva biračka mjesta na području Grada Pule-Pola, njih ukupno 51 koji su Županijskom izbornom povjerenstvu dostavljeni 21. svibnja 2025.

Uvidom u zapisnike o radu biračkih odbora utvrđeno je da na biračkim mjestima na području Grada Pula-Pola nije bilo nepravilnosti u provedbi izbora te da promatrači i članovi biračkih odbora nisu imali niti jednu primjedbu, koja bi se odnosila na postupak prebrojavanja odnosno utvrđivanja valjanosti glasačkih listića ili na broj glasova navedenih u zapisnicima o radu biračkih odbora. Pritom valja navesti, kao što to navodi i Gradsko izborno povjerenstvo Grada Pule-Pole, da je u zapisniku o radu biračkog odbora na biračkom mjestu broj 28 navedeno da je jedan promatrač imao primjedbe. Međutim, taj promatrač nije ukazao na niti jednu okolnost zbog koje je podnio primjedbe, pa je riječ samo o primjedbama paušalne naravi. Osim toga iz očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Pule-Pola proizlazi da su te primjedbe otklonjene."

Zaključno, ŽIP se u osporenom rješenju pozvao na praksu Ustavnog suda u kojoj je Ustavni sud zauzeo stajalište o tome kako je nedopustivo ponovno prebrojavanje glasačkih listića samo iz razloga što rezultati izbora pokazuju da je razlika u dobivenim glasovima između kandidata mala te da prebrojavanje glasačkih listića smije biti samo iznimka.

3. Žaliteljica u žalbi tvrdi da je osporeno rješenje neosnovano jer smatra da i njoj pripada pravo na uvid u izborni materijal kao i pravo da traži ponovno prebrojavanje glasova.

Također, smatra da je ovlaštenom promatraču koji je iznio primjedbe na biračkom mjestu 28 umjesto usmenog odgovora valjalo na njegov prigovor pismeno odgovoriti i odgovor obrazložiti.

3.1. Iz navedenih razloga predlaže usvajanje žalbe.

Žalba nije osnovana.

4. Članak 130. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI) glasi:

"Podnošenje prigovora i nadležnost za odlučivanje

(...)

Članak 130.

(1) Ako nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru utvrdi da je bilo nepravilnosti koje su bitno utjecale ili su mogle utjecati na rezultate izbora, poništiti će radnje i odrediti da se u određenom roku, koji mora omogućiti da se izbori održe na dan kada su raspisani, te radnje ponove.

(2) Ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasovanja, a bitno su utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbor i odrediti rok u kojem će se izbor ponoviti."

4.1. Članci 118., 119. stavak 3. i 123. stavak 2. ZoLI-ja glase:

**"Glava I.
PROMATRANJE IZBORA
Vrste promatrača
Članak 118.**

- (1) Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:
- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidate (dalje: promatrači političkih stranaka),
 - promatrači birača koji su predložili kandidacijsku listu birača, odnosno kandidata (dalje: promatrači birača),
 - promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koja djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga),
 - promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači.
- (2) Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal."

**"Način određivanja promatrača
Članak 119.**

(...)

- (3) Kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat."

**"Promatranje radi izbornog povjerenstva
Članak 123.**

(...)

- (2) Promatračima je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela i dužni su ih u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela.

(...)"

5. Ustavni sud prvenstveno podsjeća da za izborne postupke vrijedi načelo po kojemu su ti postupci strogo formalni, pa stoga i pravna zaštita u tim postupcima podliježe strogim formalnim pravilima (v. odluku Ustavnog suda broj: U-VIIA-3259/2015 od 4. kolovoza 2015. /"Narodne novine" broj 91/15./).

6. U konkretnom slučaju nadležni ŽIP odbio je prigovor žaliteljice s obrazloženjem da žaliteljica prema člancima 118. i 119. stavku 3. ZoLI-ja nema pravo na promatranje izbora pa tako ni uvida u izborni materijal s obzirom na to da je žaliteljica u postupku izbora za gradonačelnika/cu i članove gradskog vijeća sudjelovala kao kandidat za gradonačelnika/cu Grada Pule-Pola i nositeljica kandidacijske liste za Gradsko vijeće Grada Pule-Pola.

U odnosu na prigovor žaliteljice da na primjedbu ovlaštenog promatrača na biračkom mjestu 28 nije pismeno odgovoreno niti da mu je odgovor obrazložen, ŽIP je, nakon što je pribavio očitovanje Gradskog izbornog povjerenstva Grada Pule-Pola, utvrdio kako je primjedba ovlaštenog promatrača bila paušalne naravi s obzirom na to da ovlašteni promatrač nije uputio niti na jednu konkretnu okolnost zbog koje ju je podnio, te da je ovlaštenom promatraču na primjedbu usmeno odgovoreno nakon čega isti nije dalje na primjedbi ustrajao.

7. Nakon razmatranja žalbenih navoda, osporenog rješenja, kao i ostale prikupljene dokumentacije, Ustavni sud ustavnopravno prihvatljivim i zakonitim ocjenjuje razloge kojima je ŽIP u osporenom rješenju otklonio navode prigovora žaliteljice kao neosnovane.

Naime, prema članku 118. ZoLI-ja pravo promatrati izborni postupak (naročito glasovanje, rad izbornih tijela te pravo na cjelokupni izborni materijal), provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju promatrači političkih stranaka, promatrači birača, promatrači nevladinih udruga i strani promatrači. Člankom 119. stavkom 3. ZoLI-ja izričito je propisano da kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat.

U odnosu na zahtjev žaliteljice za ponovnim prebrojavanjem glasova, Ustavni sud ističe kako zahtjev za ponovnim prebrojavanjem glasova na izborima, a polazeći od pravne relevantnosti i utjecaja koji radnja "pregledavanja cjelokupnog izbornog materijala po pojedinim biračkim mjestima", to jest ponovno prebrojavanje glasačkih listića, ima u izbornom procesu, Ustavni sud dužan je utvrditi da razlozi zbog kojih se ta radnja može dopustiti uvijek moraju biti objektivno opravdani, dostatni i relevantni te detaljno i jasno obrazloženi, a što žaliteljica u konkretnom slučaju nije učinila. Ustavni sud podsjeća da sve tvrdnje o navodnim nepravilnostima ili nezakunitostima u izbornom postupku moraju biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima (vidjeti odluku broj: U-VIIA-3065/13 od 28. svibnja 2013. /www.usud.hr/).

Ustavni sud ponavlja, kako je to pravilno naveo i ŽIP u osporenom rješenju, prebrojavanje glasačkih listića smije biti samo iznimka, objektivno opravdana i utemeljena na dostatnim i relevantnim razlozima koji moraju biti detaljno i jasno obrazloženi (vidjeti odluku broj: U-VIIA-3278/2013 od 11. lipnja 2013. /"Narodne novine" broj 71/13.).

7.1. U odnosu na navode žaliteljice o tome da ovlaštenom promatraču na biračkom mjestu 28 nije pismeno odgovoreno na njegovu primjedbu niti mu je odgovor obrazložen, Ustavni sud prije svega upućuje na članak 123. stavak 2. ZoLI-ja (vidjeti točku 4.1. obrazloženja ove odluke) prema kojemu je ovlašteni promatrač dužan primjedbu na rad izbornog tijela obrazložiti. Iz obrazloženja osporenog rješenja proizlazi da je ovlašteni promatrač na biračkom mjestu 28 postavio primjedbu ali da je ista paušalne naravi te da ovlašteni promatrač nije uputio na niti jednu konkretnu okolnost zašto ju je podnio.

Pored navedenog, iz očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Pule-Pola je razvidno da je na primjedbu tog ovlaštenog promatrača odgovoreno usmeno te da promatrač nije dalje na istoj ustrajao, što žaliteljica, uostalom, navodima žalbe niti ne dovodi u pitanje.

8. Slijedom svega navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je osporeno rješenje doneseno u skladu s mjerodavnim člancima ZoLI-ja i da njime nije povrijeđeno izbornopravo žaliteljice, zbog čega se njezina žalba smatra neosnovanom.

8.1. Stoga je, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Dražen Bošnjaković, v. r.